

Fúze a obchodní rejstřík

Byla-li do obchodního rejstříku zapsána fúze sloučením, nastaly její účinky bez ohledu na to, zda rozhodnutí rejstříkového soudu, na jehož základě byla fúze zapsána, nabylo právní moci či nikoli. Na uvedeném závěru nemůže ničeho změnit ani postup rejstříkového soudu, který již provedený zápis fúze sloučením posléze z vlastní iniciativy z obchodního rejstříku odstraní. Zákon nepředpokládá, že by fúze sloučením mohla proběhnout, aniž by všechny zúčastněné obchodní společnosti či družstva výslovně projevily svou vůli na ní participovat, či dokonce že by fúze sloučením mohla být prosazena proti vůli některé ze zúčastněných obchodních společností či družstev (viz § 61 zákona o přeměnách). To, zda všechny zúčastněné obchodní společnosti či družstva skutečně vyjádřily zákonem předvídaným způsobem vůli podrobit se procesu fúze sloučením, je rejstříkový soud povinen (v režimu § 200da odst. 1 o. s. ř.) vždy přezkoumat.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 3068/2013, ze dne 19.6.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelek a) V. GROUP, SE, se sídlem v P., b) Agro M., a. s., se sídlem v M., a c) W. & P., s. r. o., se sídlem v B., z toho navrhovatelek a) a c) společně zastoupených Mgr. M.V., advokátem, se sídlem v P., za účasti Vrchního státního zastupitelství v Praze, se sídlem v P., o zápis do obchodního rejstříku, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. H 370/MSPH, o dovolání navrhovatelek a) a c) proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. května 2013, č. j. 7 Cmo 503/2012-592, ve znění usnesení ze dne 27. června 2013, č. j. 7 Cmo 503/2012-611, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. května 2013, č. j. 7 Cmo 503/2012-592, ve znění usnesení ze dne 27. června 2013, č. j. 7 Cmo 503/2012-611, se ruší a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 30. října 2012, č. j. H 370-RD15/MSPH, Fj 179735/2012-158, povolil výmaz obchodní firmy V. GROUP, SE, z obchodního rejstříku (vedeného u Městského soudu v Praze v oddílu H, vložce číslo 370) a zápis obchodní firmy Agro M., SE, na její místo, s tím, že společnost V. GROUP, SE, jakožto nástupnická společnost v důsledku fúze sloučením převzala jmění zanikajících společností Agro M., a. s., a W. & P., s. r. o. (výrok I.).

Citováním usnesením soud prvního stupně dále povolil zápis:

- do obchodního rejstříku vedeného u Krajského soudu v Brně v oddílu B, vložce číslo 1998, že společnost Agro M., a. s. zanikla bez likvidace v důsledku fúze sloučením s další zanikající společností W. & P., s. r. o., a s nástupnickou společností V. GROUP, SE, na kterou přešlo veškeré jmění zanikajících společností Agro M., a. s., a W. & P., s. r. o. (výrok II.), a
- do obchodního rejstříku vedeného u Krajského soudu v Brně v oddílu C, vložce číslo 61846, že společnost W. & P., s. r. o. zanikla bez likvidace v důsledku fúze sloučením s další zanikající společností Agro M., a. s., a s nástupnickou společností V. GROUP, SE, na kterou přešlo veškeré jmění zanikajících společností W. & P., s. r. o., a Agro M., a. s. (výrok III.).

K odvolání navrhovatelky b) Vrchní soud v Praze ve výroku označeným usnesením zamítl návrh na ustanovení opatrovníka společnosti Agro M., a. s. (výrok první), usnesení soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil (výrok druhý), a rozhodl o nákladech řízení (výrok třetí).

Odvolací soud vyšel z toho, že:

- 1) Návrh na zápis fúze sloučením do obchodního rejstříku podal dne 10. října 2012 za všechny navrhovatelky Ing. F. M. jakožto jejich údajný zástupce.
- 2) Ing. M. doložil oprávnění zastupovat navrhovatelku b) plnou mocí udělenou mu dne 8. října 2012 D. T. coby předsedou představenstva navrhovatelky b) a zápisem ze zasedání představenstva konaného dne 8. října 2012 od 10.30 hodin o zvolení D. T. předsedou představenstva.
- 3) Usnesení soudu prvního stupně o zápisu fúze sloučením do obchodního rejstříku Ing. F. M. osobně převzal dne 30. října 2012, přičemž se vzdal práva odvolání.
- 4) Dne 30. října 2012 soud prvního stupně zápis fúze sloučením do obchodního rejstříku provedl.
- 5) Téhož dne podala proti usnesení soudu prvního stupně odvolání navrhovatelka b), argumentující tím, že soud prvního stupně byl při svém rozhodování uveden v omyl, když před ním Ing. M. vystupoval jako osoba oprávněná jednat za navrhovatelku b), přestože takovou osobou nebyl.
- 6) Usnesením ze dne 19. listopadu 2012, č. j. H 370-RD28/MSPH, Fj 204823/2012-250, soud prvního stupně rozhodl „o zrušení doložky právní moci“ na usnesení, kterým byl zápis fúze sloučením povolen (usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. října 2012, č. j. H 370-RD15/MSPH, Fj 179735/2012-158), a „o vrácení zápisu v obchodním rejstříku do původního stavu do rozhodnutí o odvolání proti tomuto rozhodnutí“. Toto rozhodnutí odůvodnil tím, že Ing. F. M., který se za navrhovatelku b) vzdal práva odvolání, k tomuto úkonu nebyl oprávněn, neboť výrokem IX. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. srpna 2012, č. j. 35 Cm 302/2012-18, bylo D. T. zakázáno vykonávat funkci předsedy představenstva navrhovatelky b).
- 7) Následně soud prvního stupně zápis fúze z obchodního rejstříku odstranil tak, že nadále není zjistitelný ani z úplného výpisu zúčastěných společností.
- 8) Krajský soud v Brně v rámci řízení o vyslovení neplatnosti usnesení mimořádných valných hromad navrhovatelky b) ze dne 18. července 2012 a ze dne 8. října 2012 nařídil pravomocnými usneseními ze dne 27. srpna 2012, č. j. 35 Cm 302/2012-18, ze dne 25. září 2012, č. j. 35 Cm 302/2012-60, a ze dne 20. listopadu 2012, č. j. 1 Cm 386/2012-89, předběžná opatření, kterými jednak uložil všem osobám, které byly napadenými valnými hromadami zvoleny členy představenstva navrhovatelky b), tj. i D. T., Ing. F. M. a Z. H., povinnost zdržet se výkonu této funkce, včetně funkce místopředsedy či předsedy představenstva, a dále posledně uvedeným usnesením uložil navrhovatelce b) povinnost zdržet se realizace všech usnesení mimořádné valné hromady konané 8. října 2012, tj. zejména usnesení o schválení projektu fúze sloučením. Ke dni rozhodování odvolacího soudu předběžná opatření nezauzavřela dle § 77 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ani nebyla zrušena dle § 77 odst. 2 o. s. ř.
- 9) Spolu s podáním ze dne 22. listopadu 2012 Ing. M. doložil plnou moc udělenou mu D. T. coby předsedou představenstva dne 21. srpna 2012 a dále zápis ze zasedání představenstva, konaného dne 8. října 2012 od 17.00 hodin o pověření k zastupování v řízení o fúzi podle § 21 odst. 1 písm. a) o. s. ř., podepsaný D. T. coby předsedou představenstva, Z. H. coby místopředsedou představenstva a Ing. F. M. coby členem představenstva.
- 10) Podáním ze dne 29. listopadu 2012, došlým soudu dne 4. prosince 2012, vzala navrhovatelka b) návrh na zápis fúze sloučením do obchodního rejstříku zpět s odůvodněním, že byl podán v rozporu s její vůlí a osobou, která k tomu nebyla oprávněna.

Odvolací soud dovodil, že právní důsledky uvedené v § 57 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 zákona č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách“), mohou nastat pouze tehdy, byl-li zápis fúze sloučením proveden do obchodního rejstříku na základě pravomocného usnesení rejstříkového soudu. Nezrušitelnost zápisu přeměny do obchodního rejstříku je třeba vztahovat pouze k mimořádným opravným prostředkům proti usnesení rejstříkového soudu, nikoli k prostředkům řádným (k odvolání).

Názor navrhovatelek a) a c), podle něhož právní moc usnesení rejstříkového soudu z hlediska aplikace § 57 odst. 1 písm. a) zákona o přeměnách není rozhodná, tak podle odvolacího soudu

správný není, jelikož nevyplývá ani z uvedeného ustanovení, ani z důvodových zpráv k zákonu o přeměnách či k jeho novele provedené zákonem č. [355/2011](#) Sb., ani ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/35/EU ze dne 5. dubna 2011, o fúzích akciových společností (dále jen „směrnice“). Napadené usnesení rejstříkového soudu přitom právní moci dne 30. října 2012 nenabýlo, konstatoval odvolací soud.

Odvolací soud měl za prokázané, že návrh na zápis fúze sloučením do obchodního rejstříku podala za navrhovatelku b) osoba, která nebyla oprávněna za ni jednat. Navrhovatelka b) tento procesní úkon neschválila ani dodatečně, naopak návrh vzala zpět. Za dané situace pak toto zpětvzetí nebylo neúčinné ve smyslu § 222a odst. 2 o. s. ř. ani přes nesouhlasné stanovisko navrhovatelek a) a c), a nebylo neúčinné ani dle § 200b odst. 2 o. s. ř. Odvolací soud proto usnesení soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil.

Navrhovatelky a) a c) napadly druhý výrok usnesení odvolacího soudu dovoláním, jehož přípustnost opírají o § 237 o. s. ř., uplatňujícíce dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. a navrhuje, aby rozhodnutí odvolacího soudu bylo dle § 243d písm. b) o. s. ř. změněno tak, že odvolání se odmítá.

Dovolatelky jednak namítají nesprávnost závěru odvolacího soudu, podle něhož návrh na zápis fúze jménem navrhovatelky b) podala osoba, která jejím jménem nebyla oprávněna jednat, ani se vzdát práva na odvolání proti usnesení o zápisu fúze.

Nedostatečné doložení oprávnění Ing. F. M. jednat za navrhovatelku b) bylo podle dovolatelek odstranitelnou vadou řízení, kterou však odvolací soud neodstranil a zatížil tak řízení vadou, jež měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Odvolací soud přitom nepřihlédl k plné moci udělené Ing. M. dne 21. srpna 2012, tedy před nařízením citovaných předběžných opatření Krajským soudem v Brně.

Především však dovolatelky oponují názoru odvolacího soudu, že účinky § 57 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 zákona o přeměnách nastávají jen na základě pravomocného usnesení rejstříkového soudu.

Odvolací soud podle názoru dovolatelek zjevně vycházel ze znění § 131 odst. 3 písm. c) zákona č. [513/1991](#) Sb. obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), účinného do 31. prosince 2011, podle něhož platilo, že soud neplatnost usnesení valné hromady nevysloví, jestliže byl pravomocně povolen zápis fúze do obchodního rejstříku. Od 1. ledna 2012 však žádné ustanovení platného právního předpisu nestanoví nemožnost zrušení toliko pravomocně provedeného zápisu přeměny do obchodního rejstříku, naopak se z § 57 odst. 1 zákona o přeměnách zcela zjevně podává, že po zápisu přeměny nelze tento zápis zrušit, a to bez zřetele k tomu, zda příslušné usnesení rejstříkového soudu nabylo právní moci či nikoliv, jak vyplývá i z důvodové zprávy k zákonu o přeměnách či z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. května 2008, sp. zn. 29 Odo 1271/2006, uveřejněného v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročníku 2008, pod číslem 134 (jež je veřejnosti dostupné, stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu přijatá po 1. lednu 2001, na webových stránkách tohoto soudu).

Podle dovolatelek, odkazujících v této souvislosti i na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. března 2008, sp. zn. 29 Odo 565/2006, odvolací soud „zcela ignoroval“ smysl § 57 odst. 1 zákona o přeměnách, kterým je především ochrana práv třetích osob, nikoliv ochrana společností na přeměně zúčastněných. Uvedené ustanovení představuje pro třetí osoby (zejména věřitele) „pojistku“ před tím, že jejich smluvní strana následně zanikne, resp. přijde o zásadní část svého jmění, ze kterého by se věřitel v případě nesplnění smluvních povinností protistranou mohl hojit.

Odvolací soud nevyložil § 57 odst. 1 zákona o přeměnách eurokonformním způsobem, když nezohlednil čl. 22 odst. 1 směrnice, z něhož se podává, že neplatnost fúze je možné prohlásit jen za splnění tam uvedených podmínek (pravidel k ochraně třetích osob), které však v české právní úpravě

zakotveny nejsou a proto nelze podle platných právních předpisů České republiky vyslovit neplatnost fúze, resp. v projednávané věci zrušit zápis fúze v obchodním rejstříku.

Avšak i v případě správnosti stanoviska odvolacího soudu, podle něhož nezrušitelnost zápisu přeměny nastává jen na základě pravomocného usnesení rejstříkového soudu, by důsledky uvedené v § 57 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 zákona o přeměnách musely nastat, neboť usnesení soudu prvního stupně o zápisu fúze v projednávané věci právní moci prokazatelně nabylo. Následné „zrušení doložky právní moci“ usnesením téhož soudu na základě rozhodnutí vyššího soudního úředníka bez návrhu účastníků řízení na tom nemůže ničeho změnit.

Dovolání je přípustné pro řešení otázky výkladu § 57 odst. 1 zákona o přeměnách (v rozhodném znění). Dovolání je i důvodné.

S ohledem na datum rozhodnutí rejstříkového soudu o zápisu fúze sloučením do obchodního rejstříku je pro další úvahy Nejvyššího soudu v projednávané věci rozhodné znění níže uvedených ustanovení zákona o přeměnách účinné k 30. říjnu 2012, tedy naposledy ve znění zákona č. 355/2011.

Podle § 57 odst. 1 zákona o přeměnách po zápisu přeměny do obchodního rejstříku nelze a) tento zápis zrušit, b) určit neplatnost projektu přeměny nebo vyslovit neplatnost rozhodnutí o schválení přeměny; tím není dotčeno právo společníků nebo členů na dorovnání a na náhradu škody, popřípadě na přiměřené zadostiučinění, nebo c) změnit ani zrušit projekt přeměny.

Z § 59 odst. 1 zákona o přeměnách se podává, že právní účinky přeměny nastávají dnem zápisu přeměny do obchodního rejstříku, nestanoví-li tento zákon něco jiného.

Dovolatelkám je možno přitakat potud, že při zápisu přeměn (§ 1 odst. 2 zákona o přeměnách) obchodních společností či družstev do obchodního rejstříku se bezvýjimečně uplatní princip nezvratitelnosti zápisu. Skutečnost, zda k zápisu přeměny do obchodního rejstříku došlo na základě pravomocného rozhodnutí rejstříkového soudu, či (třeba i chybou soudu) na základě rozhodnutí, které dosud právní moci nenabylo, tak pro nastoupení právních účinků přeměny předvídaných v ustanoveních § 57 a § 59 odst. 1 zákona o přeměnách není významná. Základním zákonným předpokladem pro uplatnění účinků přeměny tedy je, že přeměna byla zapsána do obchodního rejstříku.

Uvedený závěr se podává jak z doslovného znění zákona o přeměnách, tak z důvodové zprávy k tomuto zákonu (II. Zvláštní část, k § 52 až 58), podle níž „celá konstrukce přeměn je (...) vybudována na pravidle, že po zápisu přeměny do obchodního rejstříku je tento proces bez ohledu na míru porušení zákona, ke kterému popř. při tom došlo, právně absolutně nezvratitelný. (...) Tím pochopitelně není dotčeno právo na náhradu škody a na dorovnání u poškozených společníků.“ O nevratných účincích zápisu přeměny do obchodního rejstříku se zmiňuje i důvodová zpráva k novele zákona o přeměnách provedené zákonem č. [355/2011](#) Sb. ve zvláštní části, k bodu 83.

Princip nezvratitelnosti zápisu přeměny do obchodního rejstříku je prosazován z důvodu ochrany třetích osob, právní jistoty a často i faktické nemožnosti navrácení poměrů dotčených společností či družstev do stavu před zápisem přeměny do obchodního rejstříku; Z uvedených zásad vychází v obecné rovině i judikatura Nejvyššího soudu (srov. důvody dovolatelkami přílehlavě citovaných usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 565/2006 a sp. zn. 29 Odo 1271/2006, či usnesení ze dne 23. května 2007, sp. zn. 29 Odo 1128/2005, uveřejněné pod číslem 19/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Promítnuto do poměrů projednávané věci to znamená, že byla-li do obchodního rejstříku zapsána fúze sloučením, nastaly její účinky bez ohledu na to, zda rozhodnutí rejstříkového soudu, na jehož

základě byla fúze zapsána, nabylo právní moci či nikoli. Na uvedeném závěru nemůže ničeho změnit ani postup rejstříkového soudu, který již provedený zápis fúze sloučením posléze z vlastní iniciativy z obchodního rejstříku odstranil.

Nejvyšší soud však na tomto místě zdůrazňuje, že zákon nepředpokládá, že by fúze sloučením mohla proběhnout, aniž by všechny zúčastněné obchodní společnosti či družstva výslovně projevíly svou vůli na ní participovat, či dokonce že by fúze sloučením mohla být prosazena proti vůli některé ze zúčastněných obchodních společností či družstev (viz § 61 zákona o přeměnách). To, zda všechny zúčastněné obchodní společnosti či družstva skutečně vyjádřily zákonem předvídaným způsobem vůli podrobit se procesu fúze sloučením, je rejstříkový soud povinen (v režimu § 200da odst. 1 o. s. ř.) vždy přezkoumat.

Jakkoliv totiž případné vady v procesu přeměny (včetně porušení právních předpisů či stanov, jež by mohly vést k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, jímž byla přeměna schválena) již po zápisu přeměny do obchodního rejstříku nemohou být důvodem pro zrušení tohoto zápisu či vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (§ 57 odst. 1 zákona o přeměnách), jinak je tomu v případě, kdy se např. valná hromada vůbec nekonala a zápis o jejím konání byl zfalšován.

Závěr, že by v projednávané věci šlo o takový případ, však ze skutkových zjištění učiněných odvolacím soudem (tak, jak jsou popsána v odůvodnění jeho rozhodnutí) neplyne.

U přípustného dovolání Nejvyšší soud přihlíží též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

Z § 38d obch. zák. se podává, že návrh na zápis fúze nebo zápis rozdělení podávají všechny zanikající nebo rozdělované a nástupnické právnické osoby společně, popřípadě všechny osoby, jež jsou statutárními orgány nástupnických osob nebo jeho členy.

Protože řízení ve věcech obchodního rejstříku je tzv. řízením nesporným, navrhovatelky fúze jsou – s ohledem na procesní pravidlo obsažené v § 38d obch. zák. – v postavení (toliko) obdobném nerozlučnému společenství účastníků řízení ve smyslu § 91 odst. 2 o. s. ř. Pro dispozice s návrhem se však i zde obdobně uplatní podmínka jednomyslnosti (§ 91 odst. 2 in fine o. s. ř.). Ke zpětvzetí návrhu jednou z navrhovatelek soud již z tohoto důvodu nemůže přihlídnout (k účinnému zpětvzetí by byl nezbytný souhlas všech navrhovatelek).

Zastavil-li odvolací soud řízení na základě zpětvzetí učiněného pouze navrhovatelkou b), zatížil řízení vadou, jež mohla mít (a v projednávané věci i měla) za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (viz důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2002, sp. zn. 29 Odo 762/2001; k tomu, že nejde o tzv. zmatečnostní vadu, srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. června 1996, sp. zn. 2 Cdon 539/96 a ze dne 30. října 1997, sp. zn. 2 Cdon 953/96, uveřejněná pod čísly 27/1998 a 49/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Jelikož právní posouzení otázky nezvratitelnosti zápisu fúze odvolacím soudem není správné a dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem, přičemž řízení navíc trpí výše popsanou vadou, Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

Rozhodné znění občanského soudního řádu, podle kterého Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm (do 31. prosince 2013) se podává z článku II. bodu 2 zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)